

Anècdota i categoria (un article d'Albert Punsola)

28/04/2005

ALBERT PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-
PUNSOLA-44)

Periodista

Una vivenda sempre és un maldecap. Dues ja ni en parlem. Per això els francesos diuen molt encertadament «qui a deux maisons perd sa raison». Hi ha moltes formes de perdre la raó, una d'elles és per exemple no fer-la servir per mandra o per mala fe o per ambdues coses. Quan un diari de Madrid publica en portada que la ministra

dels 30 metres quadrats té un despatx de 70 metres quadrats, què tracta de demostrar? Si és que les élites governants solen disposar de bones condicions de treball, quina notícia! El periodisme no va néixer per descobrir obvietats sinó per mostrar el que no és evident, contrastar punts de vista i en definitiva per crear opinió pública, que no és més que una forma d'usar la raó col·lectivament. Un cop més l'aparició d'una xifra, com és la dels habitatges de 30 metres quadrats, ha aixecat poca discussió de fons i molta cridòria. En realitat la proposta, que prové dels arquitectes d'APTM de Barcelona, és molt més rica que un simple nombre. Inclou repensar les formes d'habitatge en funció de les noves demandes urbanes i tipologies familiars. Agradí o no, s'ha de reconèixer que com a mínim APTM ha tingut la virtut de recuperar la reflexió social en la promoció d'habitatges, un terreny que semblava subordinat de manera exclusiva a les lleis del mercat i al pensament únic. Des d'APTM s'ha parlat de vivendes modulars, és a dir, flexibles i per tant ampliables segons la necessitat. La seva és una aposta per la ciutat densa i pel retorn d'un cert tipus de convivialitat -potser una mica utòpica, això sí- que les tipologies de vivenda imperants a les perifèries ignoren. Es pot jutjar un habitatge només per la seva configuració interna o també compta el lloc on es troba ubicat? Val la pena viure en un espai privat generós però al costat d'un descampat amb l'autopista a 200 metres -i sense accés- on s'ha d'agafar el cotxe obligatòriament per anar a comprar o a esbargir-se o a la feina? Aquesta és una nova condició de vida que s'ha implantat en els darrers anys i que augura un gran futur pel home cinema però no pas per les relacions socials ni per la vertebració del territori. Això tampoc significa que calgui viure comprimits per ser feliços. Per desgràcia la ministra Trujillo gairebé ho ha plantejat així amb la seva defensa aferrissada d'una xifra emmirallant-se en Escandinàvia que, com ja se sap, és un dels indrets del món on la gent és més feliç, si hem d'atendre al que ens diu la renda per càpita. Però no és això. Senzillament es tracta de pensar que si sorgeix una demanda d'habitatge que s'aparta de l'estàndard que ofereixen els promotors, el més normal en termes de mercat, és donar-li una resposta. De fet, aquesta és la tendència que segueix la indústria alimentària que ja fa temps que ofereix productes adreçats al consum individual. La polèmica mediàtica ens ha portat un altre element força curiós. Al voltant de tot l'afer dels 30 metres quadrats, s'ha generat una estranya sensació de cosa mai vista o sentida. Per això de vegades és molt sa desconnectar-se de l'actualitat i parar atenció a la realitat que està davant dels ulls: hi ha desenes de milers d'habitatges de 30 metres quadrats o menys a tot el país. Potser com un model no desitjat en la majoria de casos, però aquí estan. Si mirem, però, la història recent, la perspectiva pot canviar. Una de les obres més apreciades en l'arquitectura contemporània és l'Unité d'Habitation de Marsella construïda entre 1947 i 1952 segons el projecte de Le Corbusier. Es tracta d'un gran bloc rectangular amb capacitat per a 1.600 persones que conté fins a 23 tipologies diferents d'habitatge que van des dels apartaments per acollir una sola persona fins els que estan preparats per a famílies de 10 membres. El 1974 Ricard Bofill va construir a Sant Just Desvern el Walden-7 integrat per vivendes de diferent mida, el resultat de diferents combinacions entre mòduls de 30 metres quadrats. La xifra, doncs, ha servit per estimular la invectiva per damunt del diàleg, de manera que es confirma la letargia en la que preferim viure abans que encarar els problemes de fons.

La qüestió de les tipologies d'habitatge està completament vinculada als paràmetres en què es mou la construcció en aquest país. En aquest tema la ideologia no cal ni que obri la boca. Des del més estricte sentit comú, és molt difícil d'assumir que mentre el parc de vivendes buides es compta per centenars de milers, es construeixin al mateix temps uns altres centenars de milers de vivendes noves. Segons dades publicades aquests dies a Espanya, quinze de cada cent habitatges estan desocupats i els preus, com és prou conegut, no paren d'augmentar. Si aquest fenomen resulta inquietant des del punt de vista socioeconòmic, des de la mirada sostenibilista és directament absurd. Hi ha molt poca sensatesa en llançar-se a consumir més quantitat d'un recurs 'el sòl' quan en tenim de disponible per ser utilitzat. I més sabent que aquest consum de sòl portarà en el futur nous problemes. La tendència a l'urbanització fragmentada encareix de manera evident els costos dels serveis per als municipis. Tanmateix, aquests es veuen abocats a fomentar un model que els perjudica, degut a les deficiències cròniques de finançament que tres dècades de democràcia no han resolt. Es un fet que la construcció és un puntal de l'economia 'ha estat una opció que així sigui i no un fenomen de generació espontània- i és cert que les economies familiars tenen una relació molt forta amb la propietat immobiliària. Però no ho és menys que estem davant una situació on es produeixen greus distorsions. Experts de diverses consultores especialitzades en el negoci de l'habitatge han subratllat que el mercat de la vivenda se situa en un 20% per damunt del seu valor real. Més significatiu és que un terç llarg dels analistes consideri que aquesta situació no és sostenible en el temps. La disjuntiva és si cal arribar a un punt de fractura per prendre mesures o cal reaccionar des d'ara mateix. Sens dubte es fa molt difícil saber en què haurien de consistir aquestes mesures. Però una reflexió prèvia ens pot ajudar. Si el fet de considerar un sector clau pel funcionament d'un sistema ha de convertir-se en un blindatge al seu qüestionament, no anem en la bona direcció. Per aquesta regla de tres, hauríem d'haver apuntalat la Unió Soviètica, la divisó en blocs i la tensió de la guerra freda perquè aquest equilibri ja funcionava, tot evitant les incerteses del món multipolar... Per tornar a les mesures, si bé concretar-les no és tasca d'un dia , almenys podem intuir que no passen per més liberalització del sòl i dels preus, sinó per un grau important de planificació, de coordinació i també d'innovació. Els cotxes no són cada vegada més grans sinó millors. Estem parlant del valor afegit que suposa el confort, l'adaptabilitat i capacitat de transformació del seu espai, la seguretat, la reducció del consum. L'habitatge té pendent encara aquesta petita revolució que no té res a veure amb el parquet flotant sinó amb l'aplicació de receptes imaginatives entre les quals la superfície útil és solament una anècdota elevada a categoria. No és pot pensar el cotxe sense la carretera, aleshores com és que es promou habitatge ignorant l'urbanisme? La intersecció entre aquests dos elements ha de ser un altre dels punts on han de dirigir-se necessàriament les mesures de cara a replantejar el problema de la vivenda. Una cosa és edificar i una altra molt diferent és fer ciutat, com molt bé sap Oriol Bohigas. És molt significatiu també, per prendre el pols a la qüestió, constatar l'enorme relleu que prenen els elements ambientals a les fires del sector de la construcció, similar, per altra banda, al protagonisme que tenen en les darreres realitzacions dels arquitectes de luxe com Foster o Nouvel. És un símptoma de canvi positiu però també ens indica fins a quin punt aquests elements formen part d'allò que es vol ensenyar al públic per la seva excepcionalitat o , dit d'altra manera, de la seva manca d'aplicació general. Perquè som en l'estadi on som, cal ser comprensius amb les reaccions envers la xifra fatídica. En el terrabastall i l'escalfor de la polèmica s'ha transmès la sensació de que la prosperitat s'havia acabat i que es demanava un retorn a la pobresa ja superada. S'ha de reconèixer que algunes propostes de suposat avantguardisme que també s'han vist aquests dies, com les de colonitzar les teulades amb mòduls prefabricats, tampoc han ajudat gaire i semblaven, en aquest cas sí, retornar-nos a la Barcelona intra murs de 1840 que va esclatar després trencant les muralles. La lliçó és que no cal confiar la sort d'una bona idea només a la publicitat sinó també a la feixuga pedagogia.

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A/www.sostenible.cat/opinio/anecdota-i-categoria-un-article-dalbert-punsola>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/opinio/anecdota-i-categoria-un-article-dalbert-punsola>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>

[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)

[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)

[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)

[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)

[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)

[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)

[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)

<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>

<http://www.twitter.com/xarxasost>

<http://youtube.com/xarxasost>

[\(rss.xml\)](#)